

WYŚTAWA

ZBRODZIA LUBIŃSKA



Muzeum Historyczne w Lubinie



ZBRODNIA LUBIŃSKA

wystawa stała



Muzeum Historyczne w Lubinie

muzeum-lubin.pl





WYSTAWY STAŁE W RATUSZU

Wystawy stałe Muzeum Historycznego w Lubinie, mieszczące się w Ratuszu, udostępnione zostały do zwiedzania dnia 17 maja 2018 roku.

Znajdujące się na parterze oraz poddaszu ekspozycje ukazują dzieje miasta oraz regionu. W muzealnych przestrzeniach prezentowane są zarówno oryginalne eksponaty, jak i repliki oraz reprodukcje, pozwalające na bezpośredni kontakt z przedmiotami i indywidualne zaangażowanie w zwiedzanie. Ekspozycje przygotowane zostały z zastosowaniem nowoczesnych rozwiązań audiowizualnych, m.in. emisji filmowych, dźwiękowych, dotykowych ekranów edukacyjnych.

01 *Historia miasta na tle życia codziennego*

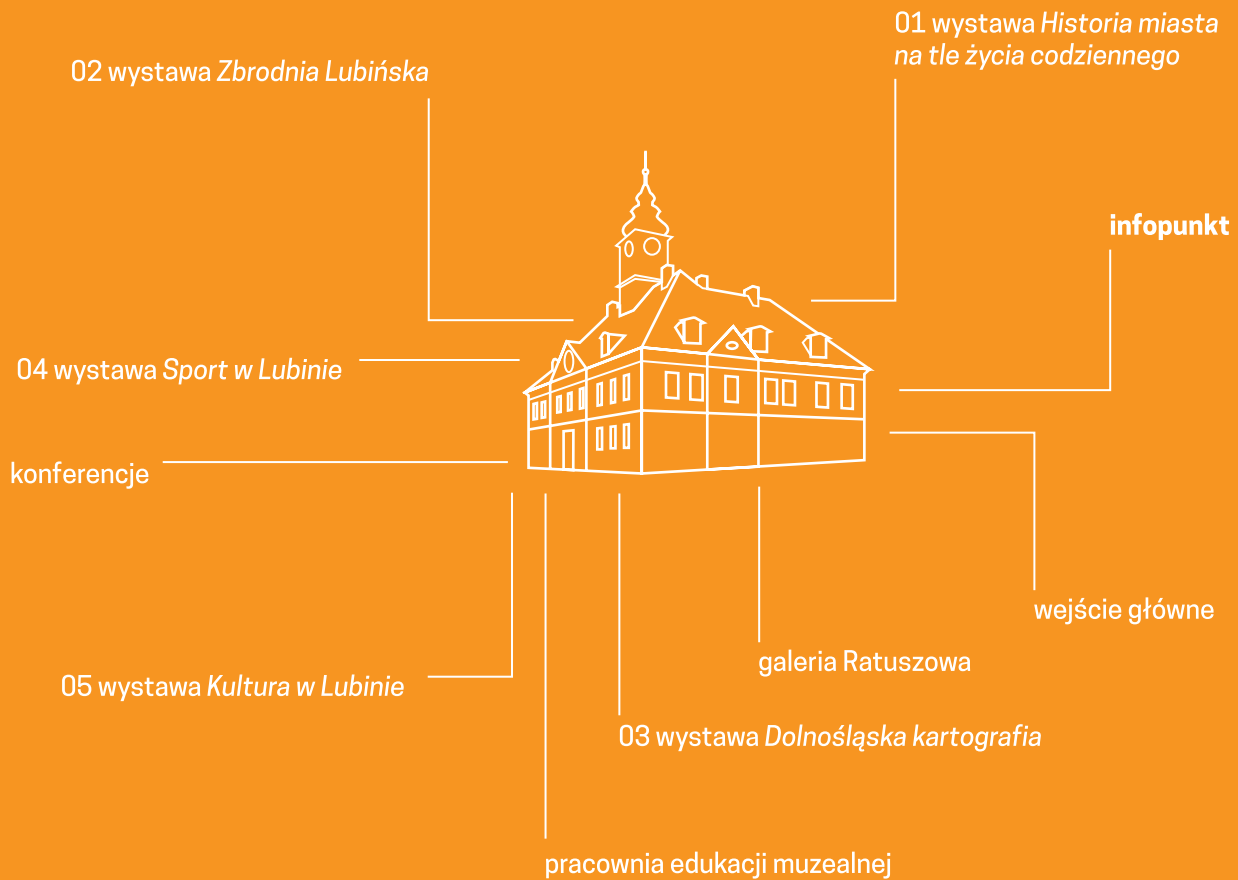
02 *Zbrodnia Lubińska*

03 *Dolnośląska kartografia*

04 *Sport w Lubinie*

05 *Kultura w Lubinie*

Muzeum Historyczne w Lubinie
RATUSZ



ZBRODNIĄ LUBIŃSKĄ

Wystawa poświęcona jest tragicznym wydarzeniom z dnia 31 sierpnia 1982 roku, gdy z od kul z milicyjnej broni zginęło trzech górników: Michał Adamowicz, Mieczysław Poźniak i Andrzej Trajkowski. Nowoczesna, multimedialna ekspozycja jest hołdem dla zamordowanych i lekcją współczesnej historii Lubina dla żyjących. Oryginalne dokumenty, a przede wszystkim fotografie autorstwa Krzysztofa Raczkowiaka i Ryszarda Bobera pokazują przebieg jednego z najtragiczniejszych dni w powojennej historii miasta. Wielkoformatowe wydruki, projekcje multimedialne, archiwalne nagrania i efekty dźwiękowe (okrzyki demonstrantów, odgłosy wystrzałów) oddają klimat pamiętnego sierpniowego dnia.



Sala wystawiennicza z audiowizualną dokumentacją wydarzeń





sierpnia 1942 r.
10 - 15.40
ra z kwiatów układowy na pl. Wolności
1942 - zdjęcia IPN ze zbiorów



sierpnia 1942 r.
10 - 15.40
ra z kwiatów układowy na pl. Wolności
1942 - zdjęcia IPN ze zbiorów



sierpnia 1942 r.
10 - 15.40
ra z kwiatów układowy na pl. Wolności
1942 - zdjęcia IPN ze zbiorów



sierpnia 1942 r.
10 - 15.40
ra z kwiatów układowy na pl. Wolności
1942 - zdjęcia IPN ze zbiorów



sierpnia 1942 r.
10 - 15.40
ra z kwiatów układowy na pl. Wolności
1942 - zdjęcia IPN ze zbiorów



sierpnia 1942 r.
10 - 15.40
ra z kwiatów układowy na pl. Wolności
1942 - zdjęcia IPN ze zbiorów



sierpnia 1942 r.
10 - 15.40
ra z kwiatów układowy na pl. Wolności
1942 - zdjęcia IPN ze zbiorów



sierpnia 1942 r.
10 - 15.40
ra z kwiatów układowy na pl. Wolności
1942 - zdjęcia IPN ze zbiorów

m. l.
DZIAŁAŃ
OKOŁI C?





Zostać w domu
i nie narażać się,
czy **wyjść** na ulicę
i **protestować** przeciwko
władzy ?

Dnia 31 sierpnia 1982 roku, gdy naprzeciwko bezbronnych ludzi, chcących głośno wyrazić swoje zdanie, stawały uzbrojone w ostrą broń oddziały milicji i ZOMO, była to dramatyczna decyzja. Oznaczająca wybór nie tylko między spokojem lub represjami, ale – jak się okazało w kopalni „Wujek” czy w Lubinie – także między życiem i śmiercią. Dla tych, którzy decydowali się zaryzykować, wybór był oczywisty.

„Jestem Polakiem i pójdę”

– powiedział swojej żonie Stanisławie Andrzej Trajkowski, jeden z trzech mieszkańców Lubina zastrzelonych przez ZOMO tamtego dnia podczas pokojowej manifestacji. Zarówno on, jak i dwaj inni zabici przez funkcjonariuszy milicji lubinianie – Michał Adamowicz i Mieczysław Poźniak, a także kilka tysięcy mieszkańców, którzy nie zostali wtedy w domach, wykazali się wielką odwagą.



Dnia 31 sierpnia 1982 roku kilka tysięcy mieszkańców Lubina wybrało się na pokojową manifestację. W przeciwieństwie do funkcjonariuszy ZOMO, wyposażonych w ostrą broń, lubinianie mieli ze sobą kwiaty. W drugą rocznicę podpisania porozumień sierpniowych postanowili demonstrować w obronie uwieczonych. Michał Adamowicz, Mieczysław Pożniak, Andrzej Trajkowski nigdy już nie wrócili do domu. Zginęli od kul wystrzelonych przez milicjantów. Kilkadzieciąt innych osób zostało rannych. Przez wiele lat władze komunistyczne robiły wszystko, by jak najmniej mówiło się o tamtej zbrodni. Jeżeli już gdzieś pojawiały się informacje, to raczej o „wydarzeniach lubińskich”, bez dobitnego nazywania rzeczy po imieniu.





NSZZ

Solidarność



Z G
LUBIN

W SI W DODATKU
DOKŁADU USTAWY

UM. W PRZYSTĄPNYCH
KATEDR
UNIWERSYTETU
WYSTĘPUJE KŁASZCZARNIOWI W UJ

nzs uj



Mieszkańcy
Lubina jednak dobrze
wiedzieli, co się stało 31 sierpnia 1982 roku.
Wiedzieli i nadal wiedzą, że tamtego
dnia władza **zabiła** trzech mieszkańców
górniczego miasta.

Pamiętali i wciąż pamiętają,
że za mało mówiącym określeniem
„wydarzenia” kryje się okrutna
zbrodnia.

ZGINĘLI TAK, JAK SIĘ GINIE NA WOJNIE

Wydarzenia, zbrodnia, wojna... Czas pomaga nazywać rzeczy po imieniu. Nazywać je właściwie. Mówić o nich prawdę. Po tym jak 31 sierpnia 1982 roku funkcjonariusze ZOMO zastrzelili w Lubinie trzech uczestników pokojowej manifestacji, przez wiele lat władza komunistyczna próbowała udawać, że nic się nie stało. Szybko jednak okazało się, że mieszkańcy miasta nie zapomną ani nazwisk ofiar, ani tego, kto odebrał im życie. Skoro nie dało się zmusić ludzi do milczenia, komuniści przyjęli inną strategię – słowami postanowili minimalizować rozmiar tragedii. Jeśli więc już musieli coś mówić, mówili enigmatycznie o „wydarzeniach lubińskich”.



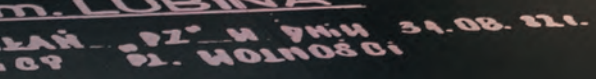


WOLNOŚCI

WYJŚCIE DZIAŁAŁY 02.04.1944
W OKOŁICACH 01.04.1944
M. LUBINA



KORLATAJA



dotyczący zab
go zakazano ur
nienione wozes
zaczęły się ta
urządzenia na
zejścia się, c
siły porządkow
zaczęło się g
ruszki MO waha





Czas jednak
działa na korzyść tych,
którzy oddali życie w słusznej sprawie,
którzy **za wolność i prawdę** zapłacili
najwyższą cenę. Dziś już **nie ma wątpliwości**,
że w Lubinie
władza komunistyczna dopuściła się
zbrodni.



STAN WOJENNY – REPRESJE

Dzień przed 37. rocznicą Zbrodni Lubińskiej w Muzeum Historycznym otwarto nową salę ze stałą ekspozycją. Nosi ona tytuł „**Stan wojenny – represje**” i przenosi odwiedzających w scenerię pokoju przesłuchań. Pomieszczenie to uzupełnia wystawę *Zbrodnia Lubińska*. Można w niej obejrzeć film z rekonstrukcji wydarzeń z dnia 31 sierpnia 1982 roku oraz przekonać się, jak wyglądały cele więzienne czy pomieszczenia, gdzie często w bardzo brutalny sposób funkcjonariusze Milicji Obywatelskiej bądź Służby Bezpieczeństwa przesłuchiwali opozycjonistów. Zobaczyć też można łuski ostrej amunicji i petardy, które były tego dnia użyte przez funkcjonariuszy Milicji i ZOMO.

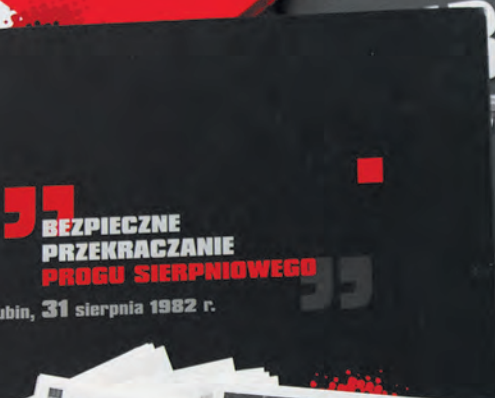




PUBLIKACJE

Na przestrzeni kilkunastu lat powstały wydawnictwa poświęcone tematowi Zbrodni Lubińskiej, m.in. monografie, opracowania dokumentów źródłowych, fotografie, komiksy, pocztówki oraz publikacje książkowe. Większość wydawnictw dostępna jest w muzealnym infopunkcie mieszczącym się na parterze budynku Ratusza a zdigitalizowane wersje zobaczyć można w Bibliotece Cyfrowej Zgłębia Miedziowego (www.bibliotekamiedziowa.pl), w której jedna z kolekcji poświęcona została Zbrodni Lubińskiej.



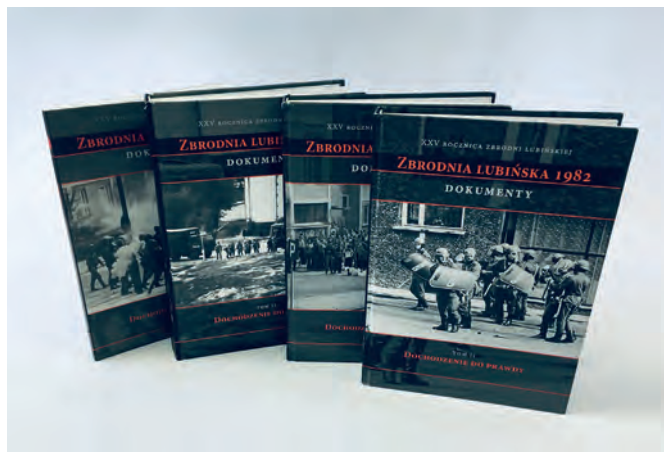




25-lecie Zbrodni Lubińskiej, ISBN 978-83-87695-78-1, Lubin 2017
– album wydany do wystawy o tym samym tytule, dokumentujący obchody 25. rocznicy Zbrodni Lubińskiej, w której udział brał Prezydent RP Lech Kaczyński



35-lecie Zbrodni Lubińskiej, ISBN 978-83-66575-26-7, Lubin 2022
– album dokumentujący obchody 35. rocznicy Zbrodni Lubińskiej, w której udział brał Prezydent RP Andrzej Duda



Zbrodnia Lubińska 1982. Dokumenty, t. 2: *Dochodzenie do prawdy, cz. 1: Bezpieczne przekraczanie progu sierpniowego*, ISBN 978-83-88178-64-1, Wrocław 2008

Zbrodnia Lubińska 1982. Dokumenty, t. 2: *Dochodzenie do prawdy, cz. 2: Kiedy opadł gaz łzawiący*, ISBN 978-88178-73-3, Wrocław 2008

Zbrodnia Lubińska 1982. Dokumenty, t. 2: *Dochodzenie do prawdy, cz. 3: W drodze do raportu*, ISBN 978-83-88178-74-0, Wrocław 2008

Zbrodnia Lubińska 1982. Dokumenty, t. 2: *Dochodzenie do prawdy, cz. 4: Materiały Komisji Nadzwyczajnej do Zbadania Działalności Ministerstwa Spraw Wewnętrznych*, ISBN 978-83-7432-287-4, Lubin 2007



Bezpieczne przekraczanie progu sierpniowego. Lubin 31 sierpnia 1982 r., ISBN 978-83-87695-50-5, Lubin 2013

A Safe Crossing of the August Threshold. Lubin, 31 August 1982, ISBN 987-83-944546-3-0, Lubin 2017



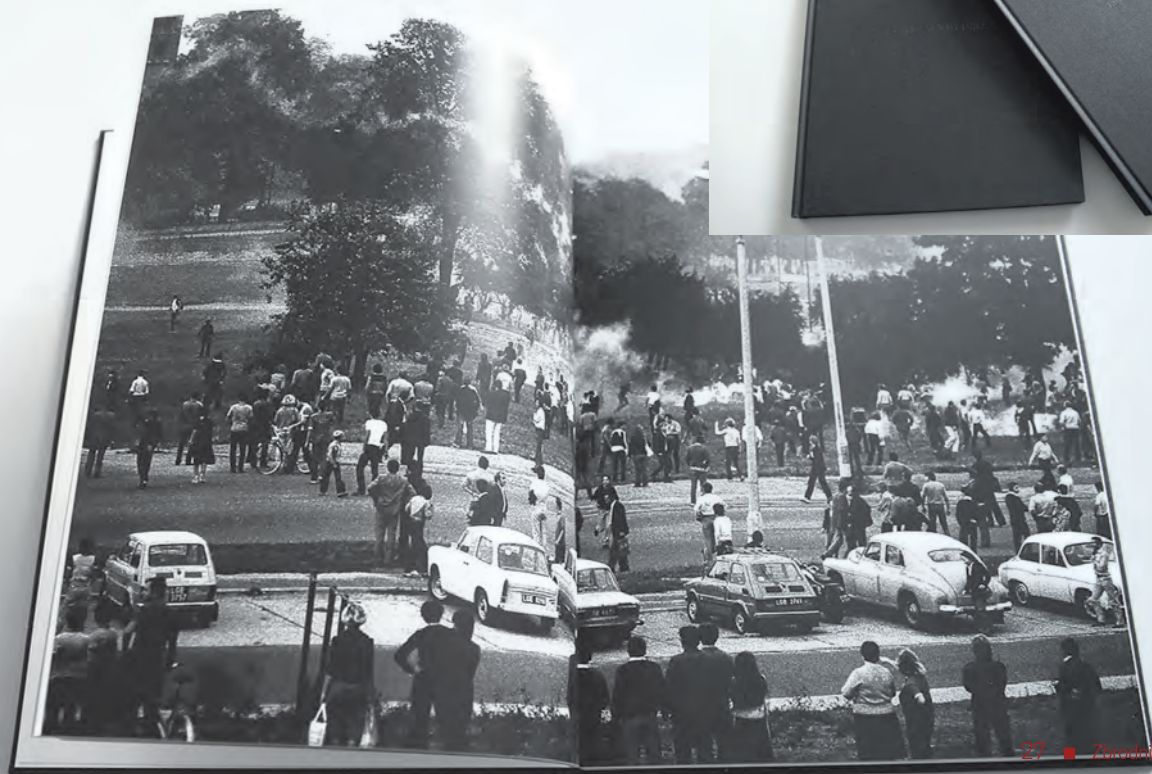
Zbrodnia Lubińska w komiksach, ISBN 978-83-948920-6-7, Lubin 2019
– zbiór komiksów stworzonych w projekcie zachęcającym uczniów lubińskich szkół do poznawania lokalnej historii



16 kart pocztowych z archiwalnymi fotografiami autorstwa Krzysztofa Raczkowiaka i Ryszarda Bobera



Krzysztof Raczkowiak. Fotografie - Lubin 31 VIII 1982, ISBN 978-83-87104-47-7, Lubin 2007



25. ROCZNICA ZBRODNI LUBIŃSKIEJ

obchody

W 2007 roku w 25. rocznicę o Zbrodni Lubińskiej mówiła cała Polska. Po to, by podziękować za odwagę małym, zwykłym ludziom, którzy ćwierć wieku temu walczyli o wolność. Na uroczystości do Lubina przyjechali wówczas Prezydent RP Lech Kaczyński, Prezes Rady Ministrów Jarosław Kaczyński, Prymas Polski kardynał Józef Glemp, metropolita wrocławski kardynał Henryk Gulbinowicz, biskup legnicki Stefan Cichy i wielu innych znamienitych gości.

Organizatorzy obchodów pomyśleli też o młodzieży, której o mrocznych czasach komunizmu postanowili opowiedzieć tekstami piosenek z lat 80. Miasto na cztery dni stało się stolicą muzyki rockowej. Lubin odwiedzili również amerykańscy kongresmeni i dysydenci kubańscy, by właśnie tutaj podpisać Porozumienie na rzecz demokracji na Kubie. Przyjechali wreszcie ci, bez których nie byłoby uroczystości, ci, którzy 25 lat temu narażali życie, by walczyć o wolność. W Lubinie usłyszeli podziękowanie za odwagę i odebrali z rąk Lecha Kaczyńskiego państwowe odznaczenia.

Prezydent RP śp. Lech Kaczyński witany na lotnisku we Wrocławiu przez prezydenta Lubina Roberta Raczyńskiego





35. ROCZNICA ZBRODNI LUBIŃSKIEJ

obchody

W 35. rocznicę Zbrodni Lubińskiej w Lubinie odbyły się oficjalne obchody, w których na zaproszenie Prezydenta Miasta Lubina Roberta Raczyńskiego wzięły udział najważniejsze osoby w państwie.

Uroczystości rozpoczęły się maszą św. w kościele pw. Matki Bożej Częstochowskiej przy ul. Hugona Kołłątaja. Uczestniczyli w niej Prezydent RP Andrzej Duda, premier Beata Szydło, szef Ministerstwa Obrony Narodowej Antoni Macierewicz, Wojewoda Dolnośląski Paweł Hreniak oraz przewodniczący Solidarności Piotr Duda. Wcześniej premier Szydło złożyła kwiaty oraz zapaliła znicze na grobach ofiar Lubina '82.

Po zakończeniu mszy św., której przewodniczył ks. bp Zbigniew Kiernikowski, uczestnicy przeszli ulicami miasta w pochodzie w kierunku Wzgórza Zamkowego. Po drodze złożyli kwiaty pod pomnikiem przy ul. Mikołaja Kopernika oraz w alei Kasztanowej. Następnie przy pomniku Pamięci Ofiar Lubina '82 rozpoczęły się główne uroczystości, w których poza mieszkańcami Lubina udział wzięły także rodziny zamordowanych oraz przedstawiciele władz państwowych i samorządowych. Tam też wręczone zostały odznaczenia, a swoje przemówienie wygłosił Prezydent RP Andrzej Duda. Powiedział w nim m. in., że tamtego dnia – 35 lat temu – Lubin krwią podpisał porozumienia sierpniowe i przez krew zrobił wielki krok ku wolnej Polsce, w której wszyscy dzisiaj żyjemy.



Dyrektor Muzeum Historycznego w Lubinie Marek Zawadka, prezydent RP Andrzej Duda, prezydent Lubina Robert Raczyński



Prezydent RP Andrzej Duda wręcza odznaczenia przy pomniku Pamięci Ofiar Lubina '82



Pomnik Pamięci Ofiar Lubina '82
muzeum-lubin.pl



LUBIN



CENTRUM MIASTA

1. Muzeum Historyczne w Lubinie/Ratusz
2. Narodowa Orkiestra Dęta/zabytkowa kaplica
3. Baszta bramy głogowskiej
4. Kościół pw. Matki Bożej Częstochowskiej
5. Kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa
6. Centrum Kultury „Muza”
7. Mury obronne
8. Cuprum Arena – centrum handlowe

ZBRODNIĄ LUBIŃSKĄ

1. Pomnik im. Pamięci Ofiar Lubina '82
2. Rondo im. Pamięci Ofiar Zbrodni Lubińskiej

SPORT

1. Hala widowiskowo-sportowa RCS
(stadion lekkoatletyczny, strzelnica, basen)

PARKI

1. Park Leśny – Rodzinny Park Linowy
2. Zoo Lubin – Ogród Zoologiczny
3. Park Wyżykowskiego
4. Pomnik przyrody- aleja Kasztanowców Zwyczajnych
5. Park Kopernika
6. Skwer Piłsudskiego
7. Psi Park
8. Skwer im. Tadeusza Zastawnika
9. Park Aliantów
10. Park Solidarności
11. Park Jesionowy



Pionierzy lubińscy 1945

Przygotowywana przez pracowników Muzeum Historycznego w Lubinie ekspozycja poświęcona jest pierwszym osiedleńcom, którzy po II wojnie światowej przybywali w nasze strony. Poza zabytkową lokomotywą i tendrem, składa się ona z czterech wagonów – dwóch towarowych oraz dwóch przeszklonych.



WYSTAWA HISTORYCZNA
Pionierzy lubińscy 1945



PKP



Park Leśny – Rodzinny Park Linowy

To miejsce spacerów, rekreacji i lekcji historii dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Usytuowany jest na os. Przylesie, między ulicami: Kwiatową, Wrzosową i Gajową. Zajmuje powierzchnię ponad 27 hektarów.

W celach wystawienniczych wykorzystywane są cztery poradzieckie bunkry. Po remoncie stały się przestrzenią, w której prezentowane są wystawy czasowe. Stałą ekspozycją jest ścieżka edukacyjna *Wielka Wojna*. Na terenie Parku Leśnego otwarto Rodzinny Park Linowy oraz konstrukcję w kształcie krokodyla dla młodszych dzieci. Jest to miejsce rekreacji chętnie odwiedzane przez rodziny z małymi i starszymi dziećmi, młodzież, dorosłych, a także seniorów. Z parku linowego, krokodyla, balance parku i piaskownicy korzystają także szkoły i przedszkola.



ZBRODNIA LUBIŃSKA

wystawa stała



Muzeum Historyczne w Lubinie

dyrektor dr Marek Zawadka

kustosz/tekst Piotr Bieruta

redakcja tekstu Justyna Karlińska

autorzy zdjęć Tomasz Folta (s. 6, 12–21, 30–31), Krzysztof Raczkowiak (s. 8),
Ryszard Bober (s. 11), Marta Czerniawska (s. 22–23), Kamila Tworek (s. 24–27),
Grzegorz Kraska (s. 32–33)

zdjęcia z archiwum Muzeum Historycznego w Lubinie (s. 28–29)

opracowanie graficzne Kamila Tworek

wydawca

Muzeum Historyczne w Lubinie

ISBN 978-83-66574-07-6

© Copyright by Muzeum Historyczne w Lubinie, 2022

Lubin 2022

muzeum-lubin.pl

WYs

ISBN 978-83-66574-07-6